

Auttamatta vanhentuneen kalastuslakimme uudistukselle on merkittävä tarve ja uudessa laissa tulisi ottaa huomioon tulevat muutokset niin kalastuskulttuurissa kuin ympäristössämme. Laki voimaan tultuaan ohjaa suuressa määrin kalastustamme seuraavien vuosien ja vuosikymmenten aikana.

Lain valmistelun tiukka aikataulu ja toteutus virkamiestyönä heijastuu osin luonnoksessa. Tällaiseen kiireeseen ei tulisi olla mahdollisuutta sillä lain vaikutukset heijastuvat pitkälle tulevaisuuteen. Lain luonnoksessa isoja ongelmia on esimerkiksi kaupallisen kalastajan määritelmä, ja sen ympärillä olevat ristiriidat. Esimerkiksi kalastusopastoimintaa ei lain luonnoksessa pidetä kaupallisena kalastuksena vaikka toiminta perustuu nimenomaan kalakantojen mahdollisimman hyvän tuoton saavuttamiseen. Verrattuna perinteiseen ammattikalastukseen voidaan olettaa kalastusopastoiminnan kasvua ja sen suoraan ja välillisesti työllistävän yhä enemmän suomalaisia. Tällaisen kasvualan merkityksen sivuuttaminen lain luonnoksessa on anteeksiantamatonta eikä kalastusoppaita millään voida rinnastaa vapaa-ajan kalastukseen. Kalastusopastoiminnan määrittäminen ja nostaminen kaupallisen kalastuksen piiriin tulee olla ehdottomasti mukana uudessa laissa.

Toinen kaupallisen kalastajan luonnoksen määritelmän suuri ongelma on vapaa-ajankalastajille annettu mahdollisuus saaliin myyntiin. Tällaista oikeutta ei tule olla, vapaa-ajankalastuksen ja ammattimaisen kalastuksen erottaa toisistaan juuri saaliin myynti. Suomessa ei enää eletä keräilytaloudessa jossa on luonnollista hyödykkeiden ja palveluiden vaihtaminen, kaupallisuuteen liittyy aina vastuu ja elintarvikkeiden, kuten kalan, kohdalla vastuu kasvaa. Asiallinen kuljetusketju, alkuperän jäljitettävyyys, harmaan talouden karsiminen – kaikki ovat tärkeitä seikkoja ja niistä ei tule tinkiä. Kalastajan rekisteröityminen ammattikalastajarekisteriin ei ole vaivana suuri tai aiheuta sellaisia kuluja joihin saaliillaan kaupallista toimintaan harjoittavaa ei voitaisi edellyttää.

Luonnoksessa painotettu luonnonkierron tukeminen ja mahdollisuudet toimiin vaelluskalojen elinkierron mahdollisuuksien turvaamiseksi ovat luonnollisesti tärkeitä seikkoja. Vesien omistajien oikeuksien turvaamisesta tulee pystyä pitämään kiinni, kaupallisten kalastajien pääsy ELY-keskuksen päätöksellä käytännössä kaikille vesille tulee tarkastella uudelleen, myös laajamittaisten hoito- ja poistokalastushankkeiden kohdalla tulee noudattaa ehdottomasti varovaisuusperiaatetta ja olisi ehdottomasti minimivaatimuksena olla paikallisen kalastuksen ja kalakantojen tilan selvitys riippumattoman toimijan (tutkijan) toimesta. Lisäksi hankkeissa tulee ehdottomasti harjoittaa muun kalastuksen ja kalakantojen tilan seuranta hankkeen aikana jotta vältetään tuhoilta joita laajamittainen ja väärin toteutettu kalastus saattaa aiheuttaa.

Suomessa ollaan harjoitettu kalavesien hoitoa viimeiset vuosikymmenet lähinnä istutuksilla ja pyritty turvaamaan ammattikalastuksen toimintamahdollisuudet. Tällä ollaan päädytty tilanteeseen jossa kotimaisista kalakannoistamme käytännössä kaikki ovat alihödynnettyjä (muikkua ja silakkaa/kilohailia lukuun ottamatta) tai ne ovat ajautuneet uhanalaisiksi. Ammattikalastajain määrä on laskenut kuitenkin saaliin määrän ollessa kasvavassa trendissä. Tulevaisuudessa tulee taata kalakantojemme parempi tila ja kyetä luomaan nykyisen kalastuslain 1§ mukaiselle toiminnalle edellytykset, vahvistamalla virkistyskalastuksen asemaa kotitarvekalastuksen rinnalla sekä nostamalla kalastusopastoiminta kaupallisen kalastuksen alle ja tukemalla sen toimintamahdollisuuksia vastaavalla tavalla kuin ammattikalastuksen mahdollisuuksia olisi Suomessa mahdollisuus päästä hyödyntämään entistä paremmin vesiämme myös

taloudelliselta kannalta. Globaalisti löytyy valtavasti esimerkkejä tällaisen toiminnan edellytysten parantamisesta ja sen kansantaloudellisista vaikutuksista.

Kalastuslaissa tulee myös ottaa huomioon vesistön hoito ja esimerkiksi velvoitevarojen kohdentaminen lyhytnäköisen istutustoiminnan sijasta luonnonkierron edellytysten parantamiseen. Kalatalouskeskusten roolia neuvovana tahona tulee myös tarkastella kriittisesti niin pitkään kun niiden rahoitus tulee osin istutustoiminnan kautta – tällöinhän niiden intresseissä ei suinkaan ole nykyisen lain 1§ toteutuminen vaan istutusbisneksen edistäminen, vertaus pukkiin kaalimaan vartijana ei tunnu suinkaan ontuvalta.

Lauri Selenius
Virkistyskalastaja, Helsinki